

Reisebrev fra IGELU 2023 i Leuven, Belgia

11-13. september var jeg så heldig å få delta på IGELU-konferansen takket være støtte fra både SMH og FBF. IGELU er ExLibris årlige konferanse for brukere av deres systemer som Alma, Primo og Leganto. Det var over 400 deltakere og konferansen foregikk i Leuven i Belgia i strålende sommervær. Til tider litt i overkant sommerlig kanskje da det var rundt 30 grader og ingen aircondition i forelesningssalene...

Jeg synes IGELU er en veldig nyttig konferanse å delta på.

Det er en blanding av Keynote foredrag der man ser på mer overordnede temaer og får litt inspirasjon og et blikk på hva som rører seg i feltet, og parallell-sesjoner som kan være veldig konkrete og hands on. I tillegg til at ExLibris bruker anledningen til å vise frem sine planer og nyheter. I tillegg til selve programmet så er det jo alltid hyggelig å treffe norske kollegaer fra andre institusjoner og det er ikke uvanlig at jeg tar med meg hjem noen gode tips fra dem like gjerne som fra foredragsholderne. Det kan være mye interessant som tilfeldigvis kommer frem i samtalen i en pause eller over en lunsj, og jeg tenker at dette også er en viktig del av hvorfor det er nyttig å dra på slike konferanser innimellom!

Mottoet for årets konferanse var «*Libraries enabling innovation*». I praksis kunne det virke som man med *innovation* tenkte på AI/Kunstig intelligens... Det var i hvert fall mye snakk om AI i ulike foredrag! Flere påpekte at AI ikke er noe nytt. Systemene våre har allerede benyttet det i flere år. Men det nye som har kommet det siste året er generativ AI, altså AI som ikke bare kan finne frem til kunnskap som allerede eksisterer, men også skape data og nytt innhold! Og i løpet av det siste året har det også blitt tilgjengelig på en måte som gjør at folk flest kan ha interaksjon med AI, uten at det krever spesiell teknologi eller kunnskap. Det kan bli en utfordring fremover at det blir vanskeligere å vite hva vi kan stole på, hvordan skal vi forholde oss til dette?

Men det er mye bra AI kan brukes til og vi må nok bare ta inn over oss at dette endrer hvordan brukerne oppfører seg. De ønsker en Google lignende enkel søkeboks, de spør i vanlig språk og vi må vel bare innse at studenter alltid vil være på jakt etter enkle løsninger...

Det jobbes for tiden med å utvikle med et nytt Primo-grensesnitt der det benyttes AI, «The New Discovery Experience» som de kalte det. Der vil man kunne få et svar på det man spør om i form av en generert tekst, men i motsetning til f.eks chatGPT er det svaret man får basert på data fra våre ressurser noe som sikrer en viss grad av kvalitetssikring. Og det vil også være reelle referanser og lenker til den aktuelle kilden det er hentet fra. I tillegg vil det benyttes Linked data til å hente frem data som er relatert til det man har søkt etter. Dersom man søker etter et personnavn vil man for eksempel kunne få opp wikipediasiden om den personen, dokumenter av den personen, dokumenter om den personen osv. Alt dette er tenkt å gi brukeren en bedre opplevelse. Jeg er ikke sikker på om alt dette er det vi har mest behov for i akademiske bibliotek, men er spent på å se om en slags lokal chatGPT basert på våre kilder kan bli noe studentene våre vil benytte. Og så må kanskje vi prøve å lære dem hvordan de kan anvende det på en fornuftig og kritisk måte...

Ellers fikk jeg med meg ganske varierte parallellsesjoner, og tok med meg hjem flere konkrete og praktiske tips om blant annet nyttige CloudApps, bruk av LEAN-metodikken i forbedringsarbeid i biblioteket og ikke minst integrering mellom Alma og Gobi. Adam Barry fra Sage hadde en interessant forelesning med tittelen «Reimagining the Academic Library for the Student of Tomorrow» der han presenterte resultater fra rapporten «Librarian Futures Report, part II». Hovedkonklusjonen i denne rapporten var at bibliotekarer og studenter ser ulikt på hvordan arbeidsflyten til studentene er. Undersøkelsen viste at bare 1 av 20 startet et søk i biblioteket og at studentene først og fremst googler når de skal innhente informasjon til en oppgave. Dette har vi vel hørt før, men det jeg merket meg var at en ganske stor andel av studentene føler seg nokså sikre på litteratursøk, og at de fleste ikke tenker at bibliotekaren kan hjelpe dem, og derfor henvender de seg heller ikke til biblioteket for å få hjelp. Mange av dem ser rett og slett ikke koblingen mellom ressursene biblioteket gjør tilgjengelig for dem og bibliotekaren. Mange ser på biblioteket som en bygning og en boksamling, og er ikke kjent med hva biblioteket og bibliotekarene kan bistå med. Det kom også frem at det hadde vært vanskelig å få studentene til å komme tilbake til biblioteket etter

Covid. Som nevnt allerede følte en god del av studentene seg trygge på litteratursøking, mens det de rapporterte at de synes var vanskelig var å organisere tiden sin, og å holde fokus over tid. Denne siste delen av presentasjonen var holdt av en student og hennes klare budskap var at bibliotekene må tilpasse undervisningen og tilbudet sitt til de problemene studentene opplever at de har, og ikke minst spørre studentene om hva de trenger og ønsker.

I tillegg til det faglige programmet var det som vanlig ulike bibliotekbesøk man kunne melde seg på. Jeg var så heldig å få med meg to av dem:

En av dagene var jeg på besøk på KU Leuven's University Library. Dette var et bibliotek med en ganske utrolig historie! Universitetet ble grunnlagt i 1425 og det første universitetsbiblioteket antagelig i 1835. Dette biblioteket utviklet seg til å bli et av landets viktigste. Dessverre ble bibliotek brent ned av tyskerne under 1. verdenskrig, og hele samlingen gikk tapt. Universitetet fikk mye støtte fra ulike institusjoner i Europa og ikke minst fra USA til å få på plass et nytt bygg og til å bygge opp en ny samling. Bygget fikk byens beste tomt og ble tegnet av den amerikanske arkitekten Whitney Warren. Bygningen er full av symbolikk som skulle vise takknemlighet til alle donorene som gjorde gjenoppbyggingen mulig. Deriblant 48 stjerner som symboliserer de amerikanske statene, franske linjer, og ørner og løver for å symbolisere de ulike nasjonene som bidro. Så kom 2. verdenskrig og tragedien slo til igjen. I 1940 ble biblioteket bombet og nok en gang brant nesten hele samlingen opp. Bare 15.000 av 900.000 dokumenter overlevde brannen. Bygningen var bare delvis ødelagt og ble gjenoppbygget, og det var et utrolig flott bygg vi ble vist rundt i med masse spennende historie, men samtidig et bygg som brukes aktivt av studenter og ansatte i dag, med blant annet en imponerende flott lesesal. Og til slutt fikk vi en tur opp i det 80 meter høye klokketårnet, hvor vi fikk en fantastisk utsikt over byen.

Neste dag var jeg på besøk på Maurits Sabbe Library som var biblioteket til teologisk fakultet. De hadde jo også vært del av den tragiske historien til universitetsbiblioteket med brann og bombing, og i tillegg ble universitetet splittet i to, i et franskspråklig og et belgiskspråklig universitet på 70-tallet. I den sammenheng ble biblioteksamlingen delt i to ved at biblioteket i Leuven fikk alle bøker med signaturnummer som var oddetall, mens biblioteket i det

franskspråklige universitetet fikk alle som hadde partallssignatur! Biblioteket er et internasjonalt anerkjent forskningsbibliotek innenfor teologi. De har fått tilsendt mange teologiske samlinger fra institusjoner rundt om i verden og har bygget opp en stor samling også med eldre bøker enn biblioteket selv. Og dette var høydepunktet på dette besøket! Først ble vi tatt med ned i et spesialrom for det de kalte «Preciosa»-samlingen. Dette var spesielt sjeldne og verdifulle bøker som ble oppbevart i et rom med nøye overvåket temperatur og fuktighet, og med spesielt utviklede lyskilder. Alt for å bevare de gamle bøkene på best mulig måte. Her var det hyllemeter på hyllemeter med gamle bøker og vi fikk blant annet se på en oversikt fra stemmegivingen ved konklaven i 1740, hvor man kunne se hvordan stemmene endret seg fra dag til dag før de til slutt var blitt enige og alle stemte på Lambertinus som da ble den nye paven.

Men prikken over i for meg var da vi fikk bli med inn på kontoret til en professor som jobbet med papirkonservering og forskning på ulike fargemidler i gamle bøker. Akkurat nå jobbet hun med en bok som inneholdt tekster og sanger brukt i et kloster, som var fra, utrolig nok - år 750! De var ganske stolte over at den faktisk var eldre enn den mer kjente «Book of kells» som finnes i Dublin. Dette var stas for en bibliotekar med svakhet for gamle bøker!

Tusen takk for støtten til både SMH og FBF!

